Y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd
Environment and Sustainability Committee

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
National Assembly for Wales

Jocelyn Davies AM
Chair, Finance Committee

25 October 2013

Annwyl Jocelyn

Clywsom dystiolaeth lafar gan y Gweinidog Cyfoeth Naturiol a Bwyd ar ei gyllideb ar 16 Hydref, ac yna clywsom dystiolaeth gan y Gweinidog Cymunedau a Threchu Tlodi, a'r Gweinidog Cyllid a oedd yn edrych ar ystyriaethau ehangach ynghylch datblygu cynaliadwy ar draws pob portffolio yn ystod proses y gyllideb. Mae'r llythyr hwn yn amlinellu rhai o'r materion dan sylw a'r pryderon sydd gennym yn dilyn y sesiynau tystiolaeth hyn, y byddwch am eu dilyn gyda'r Gweinidog Cyllid o bosibl.

1. Cyfoeth Naturiol a Bwyd

Rydym yn pryderu'n fawr am gynllunio a rheolaeth ariannol o fewn y portffolio Cyfoeth Naturiol a Bwyd. Y rheswm am hyn yw am fod nifer o faterion allweddol wedi deillio o'n gwaith o ystyried cyllideb ddrafft 2014/15.

Rhwystrwyd ein gwaith o graffu ar y gyllideb oherwydd bod papur y gyllideb mor hwyr. Ni ddarparwyd y papur gan y Gweinidog Cyfoeth Naturiol a Bwyd tan ddiwedd y bore, ddydd Llun 14 Hydref, a oedd lai na 48 awr cyn y sesiwn graffu. Ysgrifennais at y Gweinidog i fynegi ein hanfodlonrwydd â hyn, gan dynnu sylw at y ffaith bod y mater wedi rhoi'r Pwyllgor mewn sefyllfa lle'r oedd yn torri'r Rheolau Sefydlog, ac roedd yn golygu mai ychydig iawn o amser a oedd gan yr Aelodau i baratoi. Atodaf gopi o'r llythyr hwn er gwybodaeth i chi.

Nid hwn oedd yr unig rwystr i graffu ar y gyllideb yn effeithiol. Pan gyflwynodd y Gweinidog dystiolaeth i'r Pwyllgor, teimlwyd nad oedd wedi rhoi gwybodaeth nac eglurder digonol ynghylch nifer o faterion. Ar adegau, roedd yr ymatebion a gawsom yn gwbl groes i'r wybodaeth a ddarparwyd yn y papurau ysgrifenedig. Mae hyn yn arwydd o'r pryderon sydd gennym am gynllunio a rheolaeth ariannol gyffredinol yn yr Adran hon.

Yn ychwanegol, nodwyd nifer o wallau sylfaenol yn nhestun y Gyllideb Ddrafft, gan gynnwys cyfeiriadau at Wobrau'r Gwir Flas, a ddiddymwyd yn

Bae Caerdydd | Cardiff Bay
Caerdydd | Cardiff
CF99 1NA
Ffôn | Tel: 029 2089 8393
E-bost | Email:dafydd.elis-thomas@cymru.gov.uk
naomi.stocks@cymru.gov.uk

gynharach eleni, a chyfeiriad at y Bwrdd Cyflogau Amaethyddol, a ddisodlwyd bellach gan y Panel Cynghori ar Amaethyddiaeth.

1.2 Materion yn ystod y flwyddyn

Cyn nodi ein pryderon ynghylch cyllideb 2014/15, hoffwn dynnu eich sylw at broblemau sy'n ymwneud â chyllideb 2013/14.

Cafwyd amryfusedd o ran yr adnoddau cronnus ar gyfer portffolio'r Gweinidog yn y Gyllideb Atodol ym mis Mehefin 2013 / 14. Roedd hwn yn ymwneud â'r arian a oedd yn ofynnol ar gyfer y Taliadau Sengl ym mis Rhagfyr 2013. Rhoddwyd gwybod i ni mai amryfusedd gweinyddol oedd hwn, a ddigwyddodd yn ystod y gwaith o ailstrwythuro'r gyllideb ar ôl ail-drefnu gwaith y Gweinidogion. Dywedodd swyddogion a'r Gweinidog yn glir na fyddai hyn yn effeithio dim ar allu'r Llywodraeth i wneud y taliadau hyn. Fodd bynnag, mae anghysondeb rhwng swyddogion a'r Gweinidog, ynghylch y cwestiwn a fydd angen i'r diffyg hwn ddod o feysydd eraill o fewn cyllideb Llywodraeth Cymru. Dywedodd y Gweinidog, mewn tystiolaeth lafar, nad oes unrhyw effaith ar y gyllideb, oherwydd bod yr arian hwn yn dod yn uniongyrchol gan y Comisiwn Ewropeaidd a bod Llywodraeth Cymru yn gweithredu fel asiantaeth dalu yn unig. Fodd bynnag, mewn ymateb i ymholiad ar y mater hwn cyn y sesiwn dystiolaeth lafar, dywedwyd wrthym: *'Welsh Government has one control total for income and so any potential shortfall would be covered within the headroom of the WG Income ambit'.*

Er ein bod yn cydnabod yr eglurhad a gawsom na fydd yr amryfusedd gweinyddol hwn yn effeithio ar allu Llywodraeth Cymru i wneud y taliadau hyn, rydym yn pryderu bod y camgymeriad hwn wedi'i wneud, ac rydym yn parhau'n ansicr ynghylch yr effaith a gaiff y camgymeriad ar allu Gweinidogion eraill i reoli eu hadnoddau'n effeithiol yn 2013-14.

Efallai y bydd y Pwyllgor Cyllid am ofyn i'r Gweinidog Cyllid am eglurhad ynghylch a fydd unrhyw ddiffyg yn effeithio ar allu Gweinidogion eraill i reoli eu hadnoddau'n effeithiol.

1.3 Cynllunio ariannol - Cyllideb y Cynllun Datblygu Gwledig

Mae 'hyblygrwydd' sylweddol o fewn cyllideb ddomestig y Cynllun Datblygu Gwledig. Er ein bod yn cydnabod yr eglurhad a gafwyd gan y Gweinidog a'i swyddogion mai'r rheswm am hyn yw'r rheidrwydd i gynllunio cyllideb amlflwydd ar sail galw, ac y bydd angen cael rhywfaint o 'hyblygrwydd', rydym yn parhau'n ansicr pam mae'r 'hyblygrwydd' mor sylweddol. Hefyd, nid ydym yn sicr pam mae'r 'hyblygrwydd' hwn wedi cronni dros nifer o

flynyddoedd. O edrych arno ochr yn ochr â'n pryderon eraill, mae'n awgrymu bod problemau o ran cynllunio a rheolaeth ariannol yn yr adran. Fodd bynnag, rydym yn croesawu ymrwymiad y Gweinidog na fydd y lefelau 'hyblygrwydd' sylweddol hyn i'w gweld yn y dyfodol.

O ran yr 'hyblygrwydd', ymddengys bod y Gweinidog yn awyddus i ddefnyddio rhywfaint ohono i ariannu amrywiaeth o brosiectau posibl (gweler paragraffau 1.3.1 a 1.3.2 i gael rhagor o fanylion), eto, nid yw wedi cael cadarnhad gan y Gweinidog Cyllid y bydd yn gallu cadw'r 'hyblygrwydd' hwn o fewn y portffolio Cyfoeth Naturiol a Bwyd.

Efallai y bydd y Pwyllgor Cyllid am dynnu sylw at y mater hwn â'r Gweinidog Cyllid, a gofyn pa drafodaethau a gynhaliwyd ar y rheolaeth wael o gyllideb ddomestig y Cynllun Datblygu Gwledig ac ar gadw'r 'hyblygrwydd' sy'n deillio ohono, o fewn y portffolio Cyfoeth Naturiol a Bwyd.

1.3.1 Cynllunio ariannol – Sefyllfa byd natur a Bioamrywiaeth

Ym mis Gorffennaf 2013, cyhoeddodd y Gweinidog Cyfoeth Naturiol a Bwyd y byddai £6 miliwn yn cael ei ddarparu ar gyfer cynllun rheoli bywyd gwyllt. Roedd hyn mewn ymateb i'r adroddiad 'Sefyllfa Byd Natur'. Roedd y Pwyllgor yn synnu felly nad oedd y dyraniad hwn yn gwbl adnabyddadwy yng nghynigion Cyllideb Ddrafft y Gweinidog pan gyhoeddwyd hwy. Mewn tystiolaeth ysgrifenedig, dywedodd y Gweinidog y byddai'r arian hwn yn dod o 'hyblygrwydd' o fewn cyllideb ddomestig gyfredol y Cynllun Datblygu Gwledig. Fodd bynnag, mewn tystiolaeth lafar, fel y nodwyd eisoes, dywedodd y Gweinidog yn y lle cyntaf nad oedd wedi cael cadarnhad gan y Gweinidog Cyllid y byddai'n gallu cadw 'hyblygrwydd' y Cynllun Datblygu Gwledig o fewn ei bortffolio Cyfoeth Naturiol a Bwyd.

Ar ôl i Aelodau ofyn rhagor o gwestiynau llafar, dywedodd y Gweinidog wedyn ei fod wedi cael caniatâd gan y Gweinidog Cyllid i ddefnyddio £6 miliwn o 'hyblygrwydd' ar gyfer y cynnig penodol hwn. Aeth y Gweinidog ymlaen i ddweud bod y £6 miliwn wedi'i gynnwys o fewn cynigion ei Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2014-15, ond o fewn llinell wariant yn y gyllideb nad yw'n gysylltiedig â Chynllun Datblygu Gwledig 2014-20.

Rydym yn anfodlon na allai'r Gweinidog ddarparu eglurder llwyr ynghylch ariannu'r cynllun o fewn cynigion ei Gyllideb Ddrafft, o gofio bod cyhoeddiad wedi'i wneud am y cynllun hwn i randdeiliaid ym mis Gorffennaf 2013. Mae cynnwys y cynigion gwariant hyn o fewn llinell wariant anghysylltiedig y Cynllun Datblygu Gwledig 2014-20, yn hytrach na llinell wariant yn y gyllideb Natur/ Cadwraeth yn ei gwneud yn anodd i'r Pwyllgor a rhanddeiliaid, fel ei

gilydd, graffu ar y cynlluniau hyn. Y diffyg eglurder cyffredinol hwn o fewn cynigion Cyllideb Ddrafft y Gweinidog sydd wedi ei gwneud yn anodd i'r Pwyllgor graffu'n effeithiol ar y gyllideb hon. (Byddwn yn trafod hyn ym mharagraff 1.3.2 hefyd).

Mae hefyd yn anfoddhaol gan y Pwyllgor nad oes dim canlyniadau ar gyfer y swm sylweddol o wariant hwn wedi'u dynodi hyd yma.

1.3.2 Cynllunio ariannol – Prosiectau arfaethedig

O fewn papurau cyllideb y Gweinidog, darparwyd manylion am nifer o brosiectau arfaethedig a gostiwyd, eto, nid yw'r prosiectau hyn wedi'u cynnwys yn y Gyllideb Ddrafft. Ni chynigiodd y Gweinidog eglurhad cynhwysfawr ynghylch pam nad oedd y prosiectau arfaethedig hyn wedi'u cynnwys yng nghynigion y Gyllideb Ddrafft. Bu'n anodd iawn i'r Pwyllgor graffu ar gynlluniau'r Gweinidog ar gyfer y gyllideb pan fydd nifer o'i brosiectau allweddol wedi'u hepgor ohonynt. Bydd hyn hefyd yn ei gwneud yn anodd i randdeiliaid asesu effeithiau tebygol cynlluniau'r Gweinidog ar eu sefydliadau a'u busnesau hwy. Hefyd, er ein bod yn croesawu'r ffaith bod y Gweinidog wedi cyhoeddi costau ar gyfer rhoi'r Polisi Amaethyddol Cyffredin ar waith mewn dogfen ymgynghori, mae'n destun siom mawr nad oedd yn gallu nodi a oedd arian wedi'i ddyrannu yn y gyllideb ddrafft.

Mae'r holl bryderon hyn yn awgrymu bod cynllunio a rheolaeth ariannol o fewn yr adran Cyfoeth Naturiol a Bwyd yn ddiffygiol ar hyn o bryd, a bod angen rhoi blaenoriaeth i wella yn hyn o beth.

1.3.3 Cynllunio ariannol – Blaenoriaethu

Roedd dwy enghraifft yn y dystiolaeth a gawsom gan y Gweinidog a oedd yn awgrymu bod diffyg rheolaeth effeithiol ar y gyllideb.

> *Polisi Morol a Physgodfeydd*
>
> Gwnaeth y Pwyllgor argymhellion yn ein hadroddiad ar y Polisi Morol yng Nghymru ym mis Ionawr 2013, bod cynllun gweithredu strategol yn cael ei gyhoeddi erbyn mis Ebrill 2013, a fyddai'n cynnwys canlyniadau a ddisgwylir a chostau darparu. Derbyniodd y Llywodraeth yr argymhelliad hwn, ond nid yw'r Cynllun Gweithredu Strategol i gael ei gyhoeddi tan fis Tachwedd. Fodd bynnag, cytunwyd ar gyllideb y polisi morol, a dywedwyd wrthym nad oedd darpariaeth ar gyfer gwariant ychwanegol a allai godi o ganlyniad i'r Cynllun Gweithredu. Mae hwn yn enghraifft o achos o'r gyllideb yn llunio'r cynllun, yn

hytrach na fel arall. O gofio'r diffyg buddsoddi difrifol yn y maes hwn dros nifer o flynyddoedd, mae hwn yn faes pryder a diddordeb penodol i'r Pwyllgor, a byddwn yn ail-edrych ar y mater hwn.

Atal Llifogydd

Rydym yn pryderu hefyd bod yr arian ar gyfer atal llifogydd wedi'i ddyrannu cyn datblygu Cynllun Buddsoddi Sengl. Fel yn achos y Polisi Morol, mae hyn yn awgrymu nad oes cydgysylltiad rhwng y dasg o ddatblygu polisi a'r dasg o gynllunio'r gyllideb.

Ynni'r Fro

Dywedodd y Gweinidog yn ei dystiolaeth lafar ei fod yn hyderus bod y prosiect hwn yn cyflawni gwerth am arian, fodd bynnag, nid oedd eto wedi cael y gwerthusiad o'r prosiect eto, a dylai fod wedi dod i ben ym mis Medi 2013. Mae'n destun pryder bod adnoddau ychwanegol o £1 miliwn wedi'u dyrannu i gynllun nad oes gwerthusiad o'i werth am arian wedi'i gwblhau eto.

Ceisiwyd cael gwybodaeth gan y Gweinidog ynghylch pa feysydd yn y gyllideb yr oedd y wasgfa ar y gyllideb yn pwyso arnynt fwyaf (sy'n arbennig o bwysig pan fydd cynifer o brosiectau heb eu cynnwys yn y Gyllideb Ddrafft.) Fodd bynnag, ni allai adnabod unrhyw feysydd, a'r cyfan a ddywedodd oedd y byddai newidiadau sylweddol yn cael eu gwneud yn y Gyllideb Atodol drwyddi draw, ac y byddai'r Pwyllgor yn cael gwybod am y newidiadau hefyd. Nid yw'r ymateb hwn yn rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor bod y gyllideb yn cael ei chynllunio, ei rheoli na'i monitro yn effeithiol.

Rydym am wneud dau argymhelliad yn ymwneud â chynllunio a rheolaeth ariannol o fewn y portffolio Cyfoeth Naturiol a Bwyd:

Argymhelliad: Rydym yn argymell bod yr Adran Cyfoeth Naturiol a Bwyd yn gwella eu dulliau o gydgysylltu â'r Uned Gyllidebu Ganolog ym mhob cam o broses y gyllideb, gan gynnwys cam y Gyllideb Ddrafft a cham y Gyllideb Atodol, fel mater o frys.

Argymhelliad: Rydym yn argymell y dylai unrhyw brosiectau penodol a gaiff eu cyhoeddi yn ystod y flwyddyn gael eu llinell wariant eu hunain yn y gyllideb, er mwyn gwella tryloywder ac eglurder ynghylch ymrwymiadau ariannu a wneir.

Efallai y bydd y Pwyllgor Cyllid am ofyn i'r Gweinidog Cyllid am ei barn hi ar y rheolaeth ariannol o fewn y portffolio Cyfoeth Naturiol a Bwyd, ac a yw hi'n hyderus ei fod yn gadarn ac yn addas i'w ddiben.

Af ymlaen yn awr at nifer o faterion, er bod ganddynt gysylltiad agos â'n pryderon difrifol am reolaeth ariannol, sy'n canolbwyntio ar feysydd penodol.

1.4 Cyfoeth Naturiol Cymru

Roedd yn destun siom mawr fod Llywodraeth Cymru wedi darparu ffigurau ar fuddion crynswth yn unig ar gyfer Cyfoeth Naturiol Cymru yn y papur, yn hytrach na ffigurau buddion net. Llwyddwyd i gael gafael ar y ffigurau hyn yn uniongyrchol gan Gyfoeth Naturiol Cymru, ond nid yw hyn yn arwydd o broses gyllideb dryloyw.

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn wynebu gwasgfeydd niferus ar eu cyllideb oherwydd: lleihad yn eu harian; ail-broffilio buddion net yr uno, a arweiniodd at gostau cynyddol yn y blynyddoedd cyntaf, a phwysau ychwanegol ar y gwasanaeth yn sgîl yr achosion o afiechydon coed. O gofio'r wasgfa hon ar y gyllideb, roedd y Pwyllgor yn siomedig na allai'r Gweinidog nodi wrth y Pwyllgor pa wasanaethau tebygol y byddai angen i Gyfoeth Naturiol Cymru eu cwtogi neu'u lleihau. Er ein bod yn cydnabod bod y Gweinidog ar ddechrau ei drafodaethau â Chyfoeth Naturiol Cymru am y llythyr cylch gwaith ar gyfer 2014/15, byddem yn disgwyl y gallai ddarparu rhywfaint o wybodaeth am y meysydd y mae am i Gyfoeth Naturiol Cymru roi blaenoriaeth iddynt mewn hinsawdd o doriadau ariannol. Fel arall, ni allwn fod yn hyderus bod y swm a ddyrannwyd i Gyfoeth Naturiol Cymru yn ddigonol. Yn ychwanegol, nid yw hyn yn darparu tryloywder i ddefnyddwyr y corff, y gallai newidiadau i wasanaethau effeithio arnynt.

1.5 Lles Anifeiliaid

Dywedodd y Prif Swyddog Milfeddygol wrthym ei bod o'r farn y gallent gyflawni blaenoriaethau lles anifeiliaid y Llywodraeth o fewn y gyllideb, ond er mwyn cyflawni hyn, y byddai angen i'r Llywodraeth chwilio am sefydliadau 'partner' i helpu i gyflawni'r blaenoriaethau hyn. Gwyddom fod y sefydliadau partner hyn, yn enwedig ym maes llywodraeth leol a'r trydydd sector, yn wynebu eu gwasgfa ariannol eu hunain. O ganlyniad, byddwn yn parhau i wylio'r mater hwn. Rydym hefyd yn pryderu'n benodol ynghylch effaith deddfwriaeth y DU ar gyllidebau lles anifeiliaid, ac rydym yn manylu yn eu cylch ym mharagraff 1.7.

1.6 Parciau Cenedlaethol;

Roedd y Gweinidog yn amharod i gadarnhau a oedd wedi cael trafodaethau â'r Gweinidog Diwylliant a Chwaraeon am y lleihad yn y gyllideb ar gyfer Parciau Cenedlaethol a Gerddi Botaneg Cenedlaethol. Mae hyn o ddiddordeb i'r Pwyllgor oherwydd mae gan y Parciau Cenedlaethol a Gerddi Botaneg rôl o ran darparu prosiectau amgylcheddol a phrosiectau bioamrywiaeth. Rydym, felly, yn parhau'n ansicr ynghylch a fydd y toriad hwn yn effeithio ar allu'r Gweinidog i ddarparu'r prosiectau hyn, ac a yw hwn yn fater sydd wedi'i drafod ymhlith Gweinidogion hyd yn oed.

Mae'n bosibl y bydd y Pwyllgor Cyllid am ystyried sut y bydd y materion trawsadrannol hyn yn cael eu hystyried a'u datrys drwy broses y gyllideb.

1.7 Goblygiadau ariannol deddfwriaeth

Fel yn achos gweddill y gyllideb, mae diffyg gwybodaeth gydlynol yn golygu na allwn fod yn hyderus bod y gyllideb yn darparu arian digonol i gyflawni deddfwriaeth Cymru, y DU na deddfwriaeth Ewropeaidd yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod.

Yn y papur, dywedodd y Gweinidog y gallai deddfwriaeth y DU o ran ymddygiad gwrthgymdeithasol, troseddu a heddlu 'effeithio rhywfaint ar gyllidebau, yn benodol mewn cysylltiad â newid ymddygiad perchnogion cŵn ac annog perchnogaeth fwy cyfrifol o gŵn'. Eto, pan ofynnwyd am hyn yn y Pwyllgor, dywedwyd wrthym nad oedd dim goblygiadau ariannol i'r ddeddfwriaeth, ar wahân i amser staff. Rydym yn pryderu am yr anghysondeb hwn, ac unwaith eto, ymddengys fod y mater yn awgrymu bod diffyg cydlyniant yn y dasg o gynllunio ariannol o fewn yr adran hon.

Mae'n bosibl y bydd y Pwyllgor Cyllid am ddilyn y trywydd o ran pa mor dda y mae'r ystyriaeth ynghylch effeithiau ariannol deddfwriaeth Cymru, y DU a deddfwriaeth Ewropeaidd wedi'i integreiddio ym mhroses y gyllideb yn yr adrannau drwyddynt draw.

Rydym yn siomedig am brydlondeb gwybodaeth a ddarparwyd gan y Gweinidog, a'r sesiwn dystiolaeth lafar, lle yr osgowyd nifer o gwestiynau neu lle y darparwyd gwybodaeth groes. Rydym ni o'r farn bod hyn yn arwydd bod problemau wrth wraidd y gwaith o gynllunio a rheolaeth ariannol yn yr adran hon, a byddwn yn parhau i edrych yn fanwl ar y materion hyn yn ystod y flwyddyn, ac yng nghylchoedd y gyllideb yn y dyfodol. Rydym o'r farn bod

dull gweithredu'r adran hon o ran rheolaeth ariannol yn rhwystr i dryloywder cyffredinol. Felly, nid oes modd i ni asesu a yw'r gyllideb yn cael ei blaenoriaethu'n briodol ac a yw'n darparu gwerth am arian.

2. Datblygu Cynaliadwy:

Roedd y sesiwn dystiolaeth lafar gyda'r Gweinidog Cyllid, a'r Gweinidog Cymunedau a Threchu Tlodi yn canolbwyntio ar brif ffrydio datblygu cynaliadwy yn y broses o gyllidebu.

Oherwydd bod gan Lywodraeth Cymru ddyletswydd gyfansoddiadol i ystyried datblygiad cynaliadwy, rydym o'r farn y dylai'r Llywodraeth fod yn sefydliad enghreifftiol ym mhob agwedd ar hyn, gan gynnwys yn y broses o gyllidebu. Rydym yn siomedig nad yw hyn yn wir ar hyn o bryd. Fodd bynnag, croesawn ymrwymiad y Gweinidog Cymunedau a Threchu Tlodi i sicrhau y daw Llywodraeth Cymru yn sefydliad enghreifftiol o dan nawdd y gwaith a gyflawnir ar y Bil Cenedlaethau'r Dyfodol.

Er ein bod yn ffafrio dull integredig o ystyried datblygu cynaliadwy, ochr yn ochr â ffactorau eraill, nid ydym wedi'n darbwyllo bod yr Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb eleni wedi galluogi i ddatblygu cynaliadwy gael ystyriaeth lawn na phwysigrwydd digonol. Roedd y ffaith nad oeddent mewn sefyllfa i nodi canlyniadau clir, na darparu gwybodaeth am unrhyw gamau lliniarol a roddwyd ar waith o ganlyniad i'r asesiadau Datblygu Cynaliadwy yn dystiolaeth o hyn.

Mae'n destun pryder ei bod yn ymddangos bod y Gweinidogion yn croesddweud eu hunain pan ofynnwyd am enghreifftiau o sut yr oedd cynigion y gyllideb wedi newid o ganlyniad i ystyriaethau datblygu cynaliadwy. Nododd y Gweinidog Cymunedau a Threchu Tlodi y gellid darparu ffigurau o ran newidiadau a wnaed i'r cynigion Cyllideb Ddrafft, ond dywedodd y Gweinidog Cyllid nad oedd modd darparu ffigurau penodol. Mae'n destun pryder nad oes enghreifftiau ar gael, ac felly nid oes modd i ni ystyried pa mor gadarn yw'r asesiadau datblygu cynaliadwy a wneir o ran y gyllideb.

Mae'n bosibl y bydd y Pwyllgor Cyllid am wneud ymholiadau â'r Gweinidog sut y bwriada Llywodraeth Cymru ystyried datblygu cynaliadwy mewn modd cryfach, a sut y mae modd iddynt ddarparu gwell tystiolaeth o'r ystyriaeth hon.

Yn ychwanegol, rydym yn pryderu nad oes digon o wybodaeth llinell sylfaen wedi'i chasglu mewn rhai achosion ar gyfer asesu a yw prosiectau penodol yn darparu gwerth am arian ai peidio. Yn ystod ein gwaith ar Newid yn yr Hinsawdd, clywsom gan gynrychiolwyr o Gomisiwn Cymru ar y Newid yn yr Hinsawdd, nad oedd unrhyw fesuriadau defnyddio ynni wedi'u cymryd yn ystod Cam 1 o Arbed, cyn gwneud y gwelliannau, nac ar ôl hynny, felly nid oes modd iddynt asesu pa mor effeithiol yw'r camau hyn.

Mae enghreifftiau o arfer da yn Llywodraeth Cymru a ellid eu defnyddio, yn ein barn ni, i gynorthwyo i gryfhau'r gwaith o ystyried datblygu cynaliadwy. Gellid dysgu gwersi gan y Grŵp Cynghori ar y Bil Cenedlaethau'r Dyfodol, o ran prif ffrydio datblygu cynaliadwy. Rydym hefyd yn croesawu'r ffaith bod pob prosiect buddsoddi cyfalaf o fewn Cynllun Buddsoddi Cymru wedi'i asesu mewn cysylltiad â datblygu cynaliadwy, ac rydym o'r farn y dylid ymestyn hyn.

Argymhelliad: Rydym yn argymell bod Llywodraeth Cymru yn ystyried ymestyn y dull gweithredu a ddefnyddiwyd wrth ystyried yr effeithiau o ran datblygu cynaliadwy ar brosiectau buddsoddi cyfalaf o fewn Cynllun Buddsoddi Cymru. Dylid cyflwyno trefniadau adrodd er mwyn gwella tryloywder, a nodi ble y mae newidiadau neu gamau lliniaru wedi'u rhoi ar waith yn sgîl ystyriaethau datblygu cynaliadwy.

2.1 Cyllidebau Carbon

Er ein bod wedi codi'r mater â'r Gweinidog Cyllid, ni chawsom ymateb boddhaol ynghylch a yw'r mater hwn yn cael ei ystyried gan Lywodraeth Cymru. Efallai y bydd y Pwyllgor Cyllid am holi'r Gweinidog ynglŷn â'r mater hwn.

3. Tai ac Adfywio

Er na chlywsom dystiolaeth lafar gan y Gweinidog Tai ac Adfywio, gofynnwyd am fanylion ar y gyllideb gynllunio. Nodwyd, er gwaethaf lleihad o £1 miliwn yn y gyllideb, bod y Gweinidog wedi dweud na fydd y lleihad hwn 'yn effeithio ar y gwaith o ran ymrwymiadau'r Rhaglen Lywodraethu, gan gynnwys y Bil Diwygio Cynllunio'. Byddwn yn ysgrifennu at y Gweinidog i gael rhagor o fanylion ynghylch sut na fydd lleihad o 13.5% yn effeithio ar y gwaith hwn.

Hyderwn y bydd ein sylwadau yn ddefnyddiol yn eich gwaith o graffu ar y Gyllideb Ddrafft. Byddwn yn dosbarthu'r llythyr hwn i'r Gweinidogion perthnasol, ac yn parhau i ddilyn y materion hyn yn ystod ein gwaith o graffu ariannol a chraffu cyffredinol.

Yn gywir

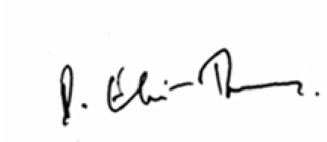

Lord Dafydd Elis-Thomas AM
Cadeirydd – Y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd

Cc: Gweinidog Cyfoeth Naturiol a Bwyd
Gweinidog Cyllid
Gweinidog Cymunedau a Threchu Tlodi